



UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES

Ensenyament de Dret

(Pla 1992)

HISTÒRIA DEL DRET ESPANYOL

PRIMER CURS

Primer Quadrimestre

CURS 2002-2003

Assignatura Troncal

Crèdits Totals: 7,5

PROFESSORS:

Dr. Antoni M. Jordà Fernández

Sra. Clara Furriols Espona

**UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES**

HISTÒRIA DEL DRET ESPANYOL.

**ENSENYAMENT DE DRET
CRÈDITS: 7,5 (6 TEÒRICS + 1,5 PRÀCTICS)
ASSIGNATURA TRONCAL
CURS 2002-2003
1er. Quadrimestre.**

**PROFESSORS DE L'ÀREA D'HISTÒRIA DEL DRET I DE LES
INSTITUCIONS:**

**Dr. ANTONI M. JORDÀ FERNÁNDEZ.
SRA. CLARA FURRIOLS ESPONA.**

PROGRAMA.

Presentació del programa:

En aquesta assignatura s'impartiran els coneixements fonamentals dels orígens i evolució històrico-jurídica del dret espanyol, amb especial atenció als diferents moments de creació del dret en base a l'estudi de les fonts del dret i de la seva aplicació posterior, configurant els diferents ordinaments jurídics fins arribar a la Codificació. Els continguts teòrics es completaran amb l'estudi i comprensió dels textos històrico-jurídics corresponents. La bibliografia bàsica consistirà en obres de tipus manual, així com antologia de textos per a les classes pràctiques. L'avaluació serà un examen final, que constarà de diferents parts per tal d'avaluar els coneixements teòrics i pràctics assolits en relació al programa de l'assignatura.

TEMARI:

I.- PRELIMINARS

1.- Història, Dret i Història del dret. La historiografia jurídica.
Història i Dret. La Història del Dret: objecte. Historiografia jurídica espanyola: etapes i escoles.

II.- EL MÓN PRE-ROMÀ

2.- Els pobles pre-romans. Fonts del dret i societat política.

Els pobles pre-romans: caràcters generals. Fonts del Dret: costum i lleis. Organització política.

III.- LA ROMANITZACIÓ

3.- El procés jurídic de la romanització.

Dret romà i drets indígenes. Concessions de dret romà. Dret romà i dret provincial.

4.- Hispània dins l'Imperi de Roma.

El règim provincial. El règim municipal.

IV.- EL MÓN MEDIEVAL

5.- Les invasions germàniques. El regne visigot.

Els pobles bàrbars i el seu assentament a la Península. El regne visigot. Fonts del Dret i sistema jurídic. L'aplicació del Dret. Personalitat i territorialitat. Les fonts canòniques.

6.- La monarquia visigoda.

Caràcters generals. La Corona. Les Assemblees polítiques. Administració central, territorial y local.

7.- Reconquesta, repoblació i règim senyorial.

D'Hispània a Al-Andalus. Caràcters generals de la Reconquesta. La Repoblació i les seves conseqüències. Règim senyorial i formació de senyorius. Domini senyorial i règim jurídic agrari.

8.- El feudalisme. El dret medieval. El "ius commune".

Feudalisme a l'Europa medieval. Institucions feudals: vasallatge i benefici. Caràcters del dret medieval. Sistemes jurídics altmedievals: *Liber Iudiciorum*, "fazañas", furs. La Recepció del "ius commune": caràcters generals.

9.- El dret del regne de Castella.

Formació i desenvolupament del dret: els furs. L'obra jurídica d'Alfons X: "Fuero Real", "Espéculo", "Partidas". Evolució posterior: "Ordenamiento de Alcalá". Prelació de fonts.

10.- El dret dels regnes d'Aragó i de Navarra.

Aspectes generals. El "Fuero de Jaca" i el desenvolupament del dret aragonés. Els "Fueros de Aragón". El desenvolupament del dret navarrès. El "Fuero General de Navarra".

11.- El dret del Principat de Catalunya.

Les Capitulars carolíngies. Les cartes de població i franquícia. Evolució posterior. Fonts de dret general del Principat: els Usatges. La legislació reial. La legislació de Corts. El dret local i els seus caràcters principals: Ordinacions de Sanctacília; Recognoverunt proceres; Consuetudines Ilerdenses; Costums de Tortosa. Altres costums. Les col·leccions de dret feudal.

12.- El dret dels regnes de València i Mallorca.

Els regnes de conquesta. València: Els Furs i la seva aplicació. Mallorca: Cartes de població. Règim jurídic i ordre de prelació de fonts.

13.- El dret marítim medieval.

Orígens i evolució del dret mercantil. Caràcters generals. El dret marítim català. El Llibre del Consolat de Mar. El dret marítim de la zona atlàntica: les "Règles d'Oleron".

14.- La monarquia medieval. La Corona. Les Corts. L'Administració.

La Corona: el rei com a titular del poder: origen, exercici i limitacions. Els súbdits. El regne com a unitat política. Les Corts: orígens i evolució. Composició, funcionament i competències. L'Administració central: la Cort; els Consells; les Cancelleries. Els oficis públics. L'Administració territorial: orígens i evolució posterior. L'Administració local: orígens del municipi medieval. L'organització: "ayuntamientos"; consells municipals.

V.- L'ESTAT MODERN

15.- Monarquia i sobirania. La Monarquia hispànica.

L'Estat modern i la sobirania. Sobirania i legislació. La monarquia dels Reis Catòlics. La monarquia dels Àustries. La monarquia dels Borbons. El procés d'integració territorial. La unificació jurídica. Els Decrets de Nova Planta.

16.- Les fonts del dret. Les recopil·lacions.

La racionalització del dret: fixació i difusió del dret vigent. Les recopil·lacions en els diferents regnes.

17.- La monarquia moderna. La Corona. Les Corts. L'Administració.

El poder i el seu exercici. Poder reial i poder senyorial. Les Corts: dinàmica institucional (ss. XVI-XVIII). L'Administració central. El règim polisinodial. El règim ministerial borbònic. L'Administració territorial: dels virreïnats a les capitànies generals. L'Administració local: l'extensió del model dels ajuntaments. Corregidors, intendants i regidors.

VI.- L'ESTAT LIBERAL

18.- Constitucionalisme i codificació.

L'Estat liberal. Caracters generals i principis organitzatius. L'evolució institucional.

19.- El constitucionalisme.

Caracters generals del constitucionalisme. Les constitucions espanyoles. Anàlisi de la formació de les constitucions. Anàlisi sistemàtica de les constitucions: El rei; les Corts i el bicameralisme.

20.- La codificació.

Codi i codificació. La Codificació a Europa. Constitucionalisme i codificació. El procés codificador a Espanya. La codificació penal. La codificació mercantil. La codificació civil. La codificació processal civil i penal: lleis d'enjudiciament civil i criminal.

21.- L'Administració de l'Estat.

L'Administració central: l'organització ministerial. El Consell de Ministres i la seva Presidència. La fi dels antics Consells. El Consell d'Estat. L'Administració territorial: la divisió provincial. L'Administració local: sistema municipal del constitucionalisme.

BIBLIOGRAFIA .

Qualsevol manual d'Història del Dret i de les Institucions amb el que es pugui preparar el programa, que ha estat elaborat seguint a **José Antonio ESCUDERO**, *Curso de Historia del Derecho. Fuentes e Instituciones político-administrativas* (Madrid 1995, 2ª ed. rev.).

Sistema d'avaluació

Examen final, que constarà de diferents parts per tal d'avaluar els coneixements teòrics i pràctics assolits en relació al programa de l'assignatura.